

graničavanja, kao i sporječkavanja oko granica, stare katastarske mape važnije nego ikada — one su dokaz o utemeljenosti granica. Gospodin Kolaković je, pak, u svom govoru rekao da je ova izložba jedinstven odraz vremena u kojemu su ta vrijedna djela nastala. Riječ je, kazao je on, o dokumentima prošlosti koji su stvorili geodetski stručnjaci. Po njegovu mišljenju u splitskom je Arhivu mapa arhiviran dio »pamćenja« hrvatskog naroda.

Fundus Arhiva mapa za Istru i Dalmaciju — kazala je ravnateljica HAS-a, gospođa Nada Bajić — sadrži mape 767 katastarskih općina s tekstualnim opisima i podacima, kao što su ekonomski opisi, zapisnici o česticama zgrada i zemljišta, granicama i ostali podaci. Zbog obilja grafičkih i pisanih materijala u Arhivu mapa, Organizacijski je odbor izložbe bio prisiljen izabrati samo manji broj reprezentativnih primjeraka. Osim grafičkih i pisanih izložaka, na izložbi su bili složeni i stari geodetski instrumenti i pribor što su se koristili u grafičkoj izmjeri, a nalaze se u Arhivu mapa i u dobrom su stanju.

Ukupno je na izložbi bilo izloženo: 46 uokvirenih i zastakljenih originala katastarskih planova, 6 uzoraka rukopisnih zapisnika o česticama zgrada i zemljišta, jedan elaborat poreske procjene, prikaz jednog posjeda, te ključ primijenjenih topografskih znakova. Od geodetskih starih instrumenata i pribora bila su izložena tri teodolita, dva busolna teodolita, jedan kipregel i jedan polarni planimeter, sve iz onoga doba.

Za izložbu je pripremljen i na njoj prezentiran uobičajeni pratitelj — katalog izložbe, koji je po svojoj grafičkoj opremljenosti i sadržaju nadmašio tipične kataloge, te se pretvorio u monografiju tiskanu u 1000 primjeraka.

Katalog, odnosno monografija, nosi isto ime kao i izložba. U toj je publikaciji predgovor ravnateljice HAS-a (Nataša Bajić) i pet vrijednih referata, te popis svih izložaka. U njoj je reproducirano u boji 25 katastarskih planova i nekoliko slika — reprodukcija crno-bijelih i u boji.

Referati su zanimljivo štivo prvenstveno geodetskim stručnjacima, a i širem krugu čitatelja. Evo naslova referata:

- 1) Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju u Splitu (Tatjana Kovač)
- 2) Osvrt na zemljišni katastar u Dalmaciji (Drago Butorac)
- 3) Historijat prvoga stabilnoga katastra Dalmacije (Stanko Piplović)
- 4) Splitska predgrađa i polja XVIII. stoljeća u usporedbi s katastarskim podacima prve polovice XIX. stoljeća (Danica Božić-Bužančić)
- 5) Drniš u katastru prve polovice XIX. stoljeća (Nataša Bajić)

O ovoj neobičnoj izložbi objavljena su i dva članka u »Slobodnoj Dalmaciji«. Najprije je 3. listopada 1992. objavljen novinarski članak s naslovom Blago na mapama, ilustriran slikom s otvaranja izložbe, a zatim je 24. listopada objavljen nadahnuti tekst o izložbi iz pera doktora Ive Babića pod naslovom Poetika katastarskih »slika«.

»Ne može se bez arhiva ni bez katastarskih mapa« — piše dr. Babić — »bez katastra nema civilizacije, imovinskih odnosa, građevinarstva, države, uprave ..., bez inventara nema racionalnih gospodarstava, bez katastarskih operata nije moguće racionalno se ponašati u prostoru. Katastarske su mape temelj civilizacije, pravnog poretka, ali i brojnih osobnih životnih strategija. Raskošna je njihova poetika, posebice onih starih, obojenih akvarelom, s finim šarenim crtavljem, brojkama, slovima i sitnim znakovima. U njima sabivena prostranstva za maštovita promatrača uskravaju u trodimenzionalne panoramske vizije...«.

Mora se priznati da je dr. Babić s malo riječi mnogo kazao.

Filip Racetin

ODLIKOVAN FRANZ ALLMER

Kao poseban znak pažnje prema kolegama koji su tijekom svoga radnog vijeka predanim radom pridonijeli ugledu TU u Grazu, kao znanstvene institucije, a time istodobno i napretku geodezije kao tehničke znanstvene i praktičke

discipline, ne samo u austrijskim već šire i u europskim mjerilima, TU u Grazu uveo je za takve suradnike posebno odličje, akademsku titulu « počasni građanin tehničkog sveučilišta ».

U ožujku 1993. godine takvo je odličje primio iz ruku rektora TU u Grazu, diplomirani geodetski inženjer Franz Allmer.

Kao dokazani prijatelj geodetskih stručnjaka iz Republike Hrvatske, Franz Allmer je tijekom svoga plodnog i dugotrajnoga radnog vijeka opskrbljivao hrvatsku geodetsku službu bogatom stručnom literaturom koja povijesno povezuje hrvatsku geodeziju s Republikom Austrijom, pa i šire, s Europom, s literaturom o provedenim grafičkim katastarskim izmjerama na području Hrvatske u 19. stoljeću, s literaturom o izvedenim triangulacijskim radovima na području Hrvatske, Bosne i Hercegovine pa čak i Makedonije, s mnogim ranije važećim pravilničkim propisima, nadalje s raznim statističkim pokazateljima dobivenim iz popisa stanovništva, naziva i površina pojedinih teritorijalnih jedinica nekadašnje katastarske i upravne i sudske podjele na područjima nekadašnjih austrijskih provincija (kraljevina) Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, nadalje literature o suvremenim geodetskim zbivanjima u izgradnji zemljišnih banka podataka, poboljšanju postojećih katastarskih planova i druge vrlo korisne i interesantne geodetske literature.

Kao geodetski stručnjak, savjetnik u vladi Republike Austrije i inspektor za geodetske katastarske poslove u pokrajinama Gradišću, Štajerskoj i Koruškoj (Burgenland, Steiermarkt i Kärnten), pružao je mnogim geodetskim delegacijama i pojedincima iz Republike Hrvatske svojom blagonaklonošću, kao dobar domaćin, susretljivost i gostoprimstvo.

U znak pažnje u odnosu na više nego prijateljsku naklonost gospodina Franza Allmera prema hrvatskoj geodetskoj javnosti a pri dodjeli spomenutog mu važnog priznanja, Geodetski list pridružuje se slavljeniku iskrenim čestitkama.

Marijan Božičnik

O REFORMI SLUŽBENE GEODETSKE DJELATNOSTI U REPUBLICI ŠVICARSKOJ

Savezno ministarstvo pravosuđa (pod nadležnost kojega pripada i Savezna direkcija za geodetsku djelatnost) Republike Švicarske izradilo je i donijelo projekt pod imenom: »Reforma službene geodetske djelatnosti« (RAV, Reform der amtlichen Vermessung).

Navedeni program reforme službene (državne) geodetske djelatnosti u Švicarskoj izrađen je u tekstu na 89 stranica i sadrži 481 odrednicu za sve sadašnje i buduće geodetske aktivnosti u Republici. Na izradbi projekta sudjelovala su 33 najuglednija geodetska stručnjaka iz područja svih geodetskih disciplina i 17 zainteresiranih državnih institucija i organizacija švicarske znanosti i prakse.

Projekt je podijeljen u sedam poglavlja:

- sadržaj nove službene geodetske djelatnosti.
- oblik nove službene geodetske djelatnosti,
- stvaranje geodetskih datoteka,
- obrada podataka u datotekama,
- upravljanje datotekama,
- izdavanje podataka i
- ostvarenje reforme službene geodetske djelatnosti.

Projekt obrađuje organizacijske i tehničke mjere radi poboljšanja stanja o ukupnoj informiranosti o zemljištu, posebice sa stajališta geodetske djelatnosti za koju odgovara država (službena geodetska djelatnost).

RAV usmjeruje čitavu geodetsku djelatnost na brži tehnološki napredak, prilagođujući predložene tehničke mjere postojećim mogućnostima. Spomenuta kon-